

สวรส. เปิดเวที: ใช้ความรู้เคลื่อนการพัฒนากระบวนการปฐมภูมิ-อุดช่องว่าง พร้อมเติมเต็มความท้าทายใหม่ในอนาคต

เวทีเสวนา เรื่อง “นวัตกรรมร้านยาและคลินิกการพยาบาล : แนวทางสู่อนาคตระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ” ในงานประชุมวิชาการสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข ปี 2568 เป็นอีกเวที ซึ่งแผนงานวิจัยระบบยาได้จัดให้เป็นเวทีเปิดเพื่อการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้กำหนดนโยบาย ฝ่ายบริหารนโยบาย และฝ่ายปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อใช้ความรู้จากงานวิจัยและประสบการณ์ดำเนินงานในการจัดการกับช่องว่างและจุดท้าทายของการดำเนินการบริการสุขภาพปฐมภูมิ โดยเฉพาะบทบาทของ “ร้านยา” และ “คลินิกพยาบาลชุมชน” ในฐานะหน่วยบริการนวัตกรรมภายใต้ระบบหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ที่มีความพยายามที่จะจัดทำข้อเสนอเพื่อเป็นต้นแบบและเป็นทิศทางสำคัญของการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิของประเทศ

นพ.จเด็จ ธรรมธัชอารี เลขาธิการสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ สะท้อนมุมมองและนโยบายของ สปสช. ในการสนับสนุนประชาชนสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (บัตรทอง) ให้เข้าถึงการบริการสุขภาพปฐมภูมิ โดยเฉพาะนโยบาย 30 บาทรักษาทุกที่ ที่เข้ามาช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพปฐมภูมิมากขึ้น โดยระบุว่า 30 บาทรักษาทุกที่เป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลบนวัตถุประสงค์ที่จะสนับสนุนความเข้มแข็งของระบบสุขภาพปฐมภูมิ ซึ่งจากการสำรวจของกรมอนามัยเมื่อปี 2566 พบว่าการเข้าถึงบริการสุขภาพปฐมภูมิของคนไทยที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคร้ายเพียง 53% ถือว่าน้อยกว่าที่ควรจะเป็น สปสช. เห็นว่าหากเป็นเช่นนี้ต่อไปจะมีผลกระทบต่อระบบสาธารณสุขของประเทศโดยรวม เนื่องจากอาจจะมีผู้ป่วยมากขึ้น และต้องเข้ารับบริการในสถานพยาบาลจำนวนมาก ทั้งนี้ นโยบาย 30 บาทรักษาทุกที่ ได้เข้ามาหนุนเสริมเพื่อเพิ่มการเข้าถึงบริการของประชาชน ผ่านหน่วยบริการนวัตกรรมทั้ง 7 บริการจากภาคเอกชน ซึ่งช่วยให้ประชาชนมากกว่า 6.9 ล้านคน ไม่ต้องเดินทางไปยังสถานพยาบาล โดยตลอด 1 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีประชาชนใช้บริการที่หน่วยบริการนวัตกรรมไปแล้วกว่า 19 ล้านครั้งบริการ สำหรับร้านยาและคลินิกพยาบาล ถือเป็นหน่วยบริการนวัตกรรมที่ให้บริการประชาชนสิทธิบัตรทองมากที่สุด รวมกันกว่า 14 ล้านครั้ง คิดเป็น 78% ของหน่วยบริการนวัตกรรมทั้ง 7 บริการ โดยบริการที่ประชาชนเข้ารับบริการมากที่สุดคือ ทำแผลที่คลินิกพยาบาล และรับยาที่ร้านยาเพื่อแก้อาการไข้ ไอ เจ็บคอ ซึ่งช่วยลดภาระงานในโรงพยาบาลขนาดใหญ่ได้จริง ส่งผลให้บุคลากรทางการแพทย์สามารถดูแลผู้ป่วยที่จำเป็นต้องรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลได้อย่างเต็มที่ และมากกว่านั้นคือช่วยลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปรับบริการของประชาชนได้อีกมาก

“หน่วยบริการนวัตกรรมต่างๆ ในนโยบาย 30 บาทรักษาทุกที่ ตั้งต้นมาจากการศึกษาวิจัยเพื่อยกระดับระบบสาธารณสุขของประเทศ ส่วนความท้าทายหลังจากนี้จะเป็นการเพิ่มการเข้าถึงบริการให้ครอบคลุมมากขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาสิทธิประโยชน์เพื่อให้หน่วยบริการปฐมภูมิ และหน่วยบริการนวัตกรรมมีบทบาทต่อการดูแลประชาชน รวมไปถึงแนวทางในระดับนโยบายที่จะทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแลตนเอง ซึ่งการศึกษาวิจัยจะช่วยตอบสนองและตอบโจทย์การพัฒนาสุขภาพได้ทั้งระบบ” **นพ.จเด็จ** กล่าว

รศ.ภญ.สุณี เลิศสินอุดม เลขาธิการสภาเภสัชกรรม เครือข่ายนักวิจัย สวรส. กล่าวว่า ปัจจุบันร้านยาเป็นส่วนหนึ่งในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ ผ่านการให้บริการรับยาที่ร้านยาจากการเจ็บป่วยเล็กน้อย 32 อาการ ขณะเดียวกันร้านยายังมีประสิทธิภาพในการประเมินความเสี่ยงของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (NCDs) เช่น เบาหวาน ความดัน รวมถึงประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด เพื่อช่วยประชาชนให้เข้าถึงการรักษาในช่วงเวลาที่เหมาะสม และดูแลด้านการจ่ายยาโรคเรื้อรังในโครงการลดความแออัดของโรงพยาบาลด้วย ทั้งนี้การยกระดับการให้บริการในอนาคตจะมีการศึกษาแนวทางเพื่อพัฒนาร้านยาตามหลักวิธีปฏิบัติทางเภสัชกรรมชุมชน (GPP) เพื่อให้เป็นร้านยาคุณภาพที่ให้บริการครอบคลุมตามสิทธิประโยชน์ และมีความพร้อมสำหรับการให้บริการรูปแบบใหม่ๆ ตามสิทธิประโยชน์มากขึ้น รวมถึงการอบรมเภสัชกรร้านยาเพื่อยกระดับและพัฒนามาตรฐานทางวิชาชีพ โดยจะจัดทำเป็นคู่มือแนวทางการจัดบริการสุขภาพปฐมภูมิโดยร้านยาในระบบหลักประกันสุขภาพฯ ตลอดจนการเพิ่มขอบเขตการให้บริการโดยจะมีการให้บริการงานเภสัชกรรมทางไกล เพื่อเพิ่มความสะดวกให้กับประชาชน

นพ.สิริชัย นามทรงศนีย์ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ กล่าวว่า การมีส่วนร่วมของเครือข่ายต่างๆ ในชุมชนจะเป็นกลไกสำคัญของระบบสุขภาพต่อไป เนื่องจากปัจจุบันปัญหาสุขภาพมีความซับซ้อนมากขึ้น และโรงพยาบาลอาจไม่ใช่ศูนย์กลางของการดูแลสุขภาพเพียงแห่งเดียวอีกต่อไป หากแต่เครือข่ายที่อยู่ในระบบสุขภาพในพื้นที่และชุมชน สามารถเข้ามาช่วยกันได้มากขึ้น รวมทั้งยังเป็นจุดท้าทายที่ต้องมีการต่อยอดและยกระดับในอนาคต อย่างเช่น นวัตกรรมร้านยาและคลินิกพยาบาล ที่จะเชื่อมให้เห็นบทบาทของแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัวที่จะมาช่วยกำหนดอนาคตระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิได้เป็นอย่างดี และเข้ามามีบทบาทในการช่วยดูแลประชาชน ร่วมกับหน่วยบริการนวัตกรรมอื่นๆ

“ในฐานะแพทย์เวชศาสตร์ครอบครัว มองว่าการดูแลสุขภาพในระดับปฐมภูมิควรเป็นเรื่องหลักในการดูแลสุขภาพของประชาชน เพราะหากทำให้เข้มแข็งได้ตั้งแต่ระดับปฐมภูมิ โดยมีการดูแลสุขภาพและคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม จะเป็นส่วนสำคัญของการพัฒนาระบบสุขภาพ และสามารถกำหนดทิศทางอนาคตของระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิได้อย่างแน่นอน”
ผู้อำนวยการโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชกุฉินารายณ์ กล่าว

www.hsri.or.th

[hsrithailand](https://www.facebook.com/hsrithailand)

[@hsri](https://twitter.com/hsri)

หน่วยงานสื่อสาร สวรส. : ชั้น 4 อาคารสุขภาพแห่งชาติ 88/39 ถ.ติวานนท์ 14 ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

โทรศัพท์ : 0 2027 9701 ต่อ 9035, 081 686 4147